

Sopimus pakolaisten kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Khall 16.12.2024 § 238
12/00.01.02/2023

Uudistettu laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023) tulee voimaan 1.1.2025 samanaikaisesti TE-palvelu-uudistuksen kanssa. Kotoutumislain tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan. Lain tavoitteena on myös edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kuntien rooli kotoutumisen edistämisessä säilyy vahvana myös sääntelyn uudistumisen jälkeen.

Sopimus pakolaisten kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

Kotoutumislain 42 §:n mukaan kunta voi tehdä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimuksessa on sovittava varautumisesta 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottoon ja palvelujen järjestämiseen sekä kuntapaikoista, joille 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu henkilö voidaan 43 §:n mukaan ohjata. Muun kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on kuultava hyvinvointialuetta ennen sopimuksen laatimista. Sopimus on pääsääntöisesti monivuotinen ja sitä on tarkistettava vähintään neljän vuoden välein. Voimassa oleva sopimus ELY-keskuksen kanssa on edellytys pakolaisista maksettavien valtion korvausten saamiseksi.

Pöytäyn kunnalla on sopimus Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä. Sopimusta on viimeksi päivitetty kunnanhallituksen päätöksellä 06.02.2023 § 33. Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää 14.10.2024 päivätyllä kirjeellä sopimuksen uusimista niin, että sopimuksen sisältö vastaa 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain sisältöä.

Päivitettyssä sopimuksessa ei sovittaisi kuntakohtaisia määriä tilapäistä suojelua saavien osalta. EU:n neuvoston linjauksen mukaan ukrainalaisten pakolaisten tilapäistä suojelua jatketaan edelleen neljännellä vuodella ajalle 5.3.2025–4.3.2026. Pakolaisten kuntiin ohjaamisen alueellisen strategian tavoitteena on ukrainalaisperheiden jääminen nykyisiin asuinkuntiin myös kotikunnan saamisen jälkeen. Tällä pyritään jakamaan palvelutarvetta tasaisemmin eri kuntien kesken mm. asumisen ja lasten koulunkäynnin varmistamiseksi.

Sopimuksessa sovittaisiin, että kunta varautuu järjestämään kotoutumista edistävät palvelut ja toimenpiteet kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisille kuntaan sijoittuneille henkilöille. ELY-keskus esittää tarvittaessa erikseen kunnalle kuntapaikkojen varaamista Suomeen tuleville pakolaisille.

Pöytäyn kunta on 27.11.2024 pyytänyt Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lausuntoa sopimusluonnoksesta. Varha ei ole määrääjässä lausunut asiassa.

Laskennallisen korvaukset

Laskennallisia korvauksia maksetaan kunnille jatkossa vain kaksi vuotta (kiintiöpakolaisista kolmen vuotta) aiemman kolmen vuoden sijaan. Muutos

koskee vuonna 2025 ja sen jälkeen kuntaan muuttavia pakolaisia. Lisäksi pääministeri Petteri Orpon hallitus teki budjettiriihessä päätöksen 58 miljoonan euron säästön kohdentamisesta laskennallisiin korvauksiin. Samalla vähennetään myös kuntien tehtäviä. Hallituksen esitys Kotolain muutoksesta on ollut lausuntokierroksella 24.10.2024 asti. Osana TE-palveluiden uudistusta laskennallisiin korvauksiin lisätään pakolaisten osalta kotoutumiskoulutukseen ja tulkkaukseen kohdennettuja korvauksia. Laskennallisten korvausten leikkaus toteutetaan niin, ettei se heikennä kielikoulutusta, varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita tai työllisyyttä edistäviä palveluita. Laskennallisen korvauksen leikkausta lievennetään vuonna 2026 erityisesti alle 7-vuotiaiden osalta.

Laskennallinen korvaus on tarkoitettu pakolaisille järjestettävien kotoutumispalveluiden järjestämiseen ja korvauksen suuruus määräytyy valtioneuvoston asetuksen perusteella. Asetusluonnoksen mukaan kunnalle maksettaisiin vuonna 2025 alle 7-vuotiaasta henkilöstä 7 059 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 2 511 euroa vuodessa. Lisäksi 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan edellä mainitun laskennallisen korvauksen lisäksi laskennallista korvausta 7 741 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Pöytyällä on ollut vuonna 2024 tammi-lokakuussa keskimäärin noin 55 pakolaista laskennallisten korvausten piirissä. Vuonna 2024 Pöytyä saa laskennallisia korvauksia noin 120 000 euroa. ELY-keskuksen alustavan arvion mukaan vuonna 2025 korvausten piirissä olevien pakolaisten määrä Pöytyällä kasvaneen noin 20 % ja uuden lain mukaisiin palveluihin (kotoutumiskoulutus, yhteiskuntaorientaatio ja palvelutarpeen arviointi) kohdennetut korvaukset nostavat kokonaismäärän noin 260 000 euroon.

Valmistelija

Hallintojohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy liitteenä olevan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tehtävän sopimuksen kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä ja valtuuttaa kunnanjohtajan tarvittaessa tekemään sopimukseen vähäisiä muutoksia ennen sen allekirjoittamista.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.